

SYDHAVNENS NATUR

5. SEPTEMBER 2020

FORENINGEN FOR SYDHAVNENS FOLKEMØDE

AF CAMILLA JENSEN

En kvalitativ undersøgelse af naturens sociale betydning for Sydhavnen baseret på etnografiske metoder

Billede 1 Ole Malling/By & Havn

For kommentarer vedrørende rapporten kan henvendelse rettes til camillaj231196@hotmail.com

INDHOLDSFORTEGNELSE

BAGGRUND FOR UNDERSØGELSEN.....	3
KONTEKST – SYDHAVNEN ET HELT SÆRLIGT OMRÅDE.....	4
HVORDAN OPFATTES SYDHAVNEN AF INFORMANTERNE?.....	6
HVORDAN DEFINERER INFORMANTERNE <i>NATUR</i> ?.....	8
KARAKTERISTIK AF SYDHAVNENS GRØNNE OMRÅDER – HVAD SIGER INFORMANTERNE?	9
SYDHAVNSTIPPEN	9
VALBYPARKEN	10
STEJLEPLADSEN	11
SAMMENLIGNING.....	12
ANALYSE – HVAD BETYDER NATUREN FOR SYDHAVNERNE OG FOR SYDHAVNEN?	13
NATUREN SOM ET SPEJL AF SYDHAVNEN	14
DISKUSSION – KØBENHAVNS OPHOLDSRUM ER IKKE STORE NOK, HVORFOR SÅ ØDELÆGGE DET VI HAR?	16
KONKLUSION – HVAD SKAL MAN SÅ GØRE FREMOVER?.....	19
REFERENCER	21

BAGGRUND FOR UNDERSØGELSEN

I marts 2019 besluttede folketinget at ophæve fredningen af Stejlepladsen i Københavns Sydhavn, med det formål at bygge boliger på området¹. Det skabte stor røre, forargelse og desperation blandt borgerne i Sydhavnen af flere årsager. Til dels på grund af det paradoksale ved at ophæve en fredning og dels fordi det skabte en frygt for, hvad det næste bliver. Når en fredning ikke længere er en fredning, bliver alle områder pludselig truet.

På baggrund af denne bekymring opstod Sydhavnens Folkemøde, som blev afholdt for første gang i september 2019. Folkemødet mødte stor opbakning blandt de lokale Sydhavnere, der ivrigt debatterede Sydhavnens fremtid, og hvordan man kunne sikre medbestemmelse i byudviklingen. Enhedslistens teknik- og miljøborgmester i København, Ninna Hedeager Olsen, deltog også og lovede at tage debatten med ind på rådhuset. Dog er bekymringen stadig stor, og behovet for at blive hørt ikke mindre. Derfor opstod ideen til denne undersøgelse som en forberedelse til folkemødet i september 2020.

Undersøgelsen har til formål at klarlægge Sydhavnernes brug af naturen og de grønne områder, samt at give et svar på:

¹ Jf. Danmarks Naturfrednings Forening 2019

Hvilke menneskelige værdier er der i naturen, og hvordan kan disse fremover bruges i byudvikling, særligt i Sydhavnen?

Undersøgelsen består af et etnografisk feltarbejde, baseret på 7 formelle semi-strukturerede interviews med Sydhavnere, mange uformelle samtaler med borgere i Sydhavnen, daglig observation og deltagelse i brugen af Sydhavnstippen, Valbyparken og Stejlepladsen, udført i perioden fra januar 2020 til juni 2020. På baggrund af dette feltarbejde er der lavet en empirisk analyse, som præsenteres i denne rapport. Rapporten indeholder en redegørende del, der præsenterer den indsamlede data, en analyserende del, hvor undertegnede tolker den indsamlede data, samt en diskuterende del, hvor fokus er på, hvordan man i fremtiden sikrer god bynatur.

KONTEKST – SYDHAVNEN ET HELT SÆRLIGT OMRÅDE

Sydhavnen er et område i udkanten af København, der hører under bydelen Vesterbro-Kongens Enghave. Området bliver ofte identificeret af postnummeret 2450 og bogstaverne SV. Der er ikke en fast grænse for, hvor Sydhavnen begynder og slutter, men det er meget almindeligt at opfatte området mellem Ringvej 02, Gammel Køge Landevej, vandløbet Kalveboderne og den sydlige del af havneløbet som en del af Sydhavnen. Mange bruger udtrykkene ”det gamle Sydhavn”, som indebærer området syd for Ringvej 02 og Sydhavnsgade, og ”det nye Sydhavn” som består af Sluseholmen, Tegholmen og Enghave Brygge. Lader man postnummeret definere,

så er Bavnehøj kvarteret og området omkring Sjælør Boulevard også en del af Sydhavnen.

Sydhavnen er et mangfoldigt område, der rummer mange forskellige boligformer. Den gamle del var tidligere et klassisk arbejderkvarter med små lejligheder beboet af folk med lav indkomst. I dag er flere af lejlighederne blevet slået sammen, men der er stadig mange almene boliger med lav husleje. Bavnehøj og Sjælør er ligeledes kendetegnet ved almene boliger². Det nye område ud til havneløbet er skudt op i løbet af de sidste 10 år, og lejlighederne her er dyre nybyg. Der er også en større grad af ejerboliger i dette område, hvilket betyder, at der her bor flere med høj indkomst³. Udover eje- og lejelejligheder er der også en del husbåde i Sydhavnen, både i fiskerhavnen, ved slusen og ved Skibbroen. Det er med til at give Sydhavnen et varieret udtryk, ligesom også de mange kolonihaver, hvor selvbyggede huse og små haver, gør det. Med andre ord er Sydhavnen et meget mangfoldigt boligområde.

Et andet karakteristika ved Sydhavnen er de forskellige parker og grønne områder. De mest almindeligt kendte er Sydhavnstippen, Valbyparken, Stejlepladsen og Vestre Kirkegård. Parkerne har forskellige udtryk og forskellige historier. Sydhavnstippen er bredt kendt for sin vilde bevoksning, lamaer og historien om at det er bygget på Københavns byggeaffald. Valbyparken er kendt for sine events

² Jf. Kvarterplan, Områdefornyelse Sydhavn 2015, side 10

³ Jf. Kvarterplan, Områdefornyelse Sydhavn 2015

såsom koncert og udendørsbiografer, men også for temahaverne og Cafe Rosenhaven. Kort sagt er Sydhavnen et afsides område af København, der rummer stor diversitet både i beboersammensætningen og de grønne områder.

HVORDAN OPFATTES SYDHAVNEN AF INFORMANTERNE?

Der er en generel tendens blandt informanterne, når de omtaler Sydhavnen som bydel; nemlig at de anser Sydhavnen som en landsby eller som sit eget lille samfund med en helt særlig ånd (Pernille 02.02.20; Susanna 10.02.20; Heidi 12.02.20; Helle 04.03.20). Denne meget omtalte ånd, Sydhavnsånden, rummer et internt fællesskab og sammenhold (Pernille 02.02.20, Susanna 10.02.20, Morten 02.03.20). Sydhavnen bliver portrætteret som et hemmeligt område, der står i kontrast til resten af København og de andre bydele. Det er ikke et sted, hvor folk kommer eller kender til, med mindre man bor der. Sydhavnerne kan godt lide at være uden for søgelyset og få lov til at passe på hinanden på deres egen måde uden for mange reguleringer fra myndighederne: "Herude er der ingen skilte (...) Vi kan godt finde ud af at passe på hinanden, uden at der skal være et påbud fra kommunen" (Anonym 17.02.20). Socialt ansvar er noget, der tales meget om blandt informanterne. Ord som sydhavnsånd, fællesskab, solidaritet og mangfoldighed går igen i alle interviews og vidner om en stor social bevidsthed i området, uanset hvilken socialklasse man er fra.

Dette fællesskab og den stolte lokalånd giver sydhavnerne en følelse af "os" eller "vi". Denne "vi"-følelse bliver opretholdt af en fælles ydre grænse; "dem" eller "de andre". Den nye del af Sydhavnen forekommer i interviewsne, som den mest dominerende

kontrastgruppe, da flere af informanterne mener, at det område er noget helt andet end det traditionelle Sydhavn. Flere snakkede om, at der i dag er to dele, en ny og en gammel, som intet havde med hinanden at gøre (Pernille 02.02.20). Den "nye del" blev karakteriseret som "ovre hos de rige" (Pernille 02.02.20), "bare lejligheder" (Susanna 10.02.20), "en anden verden" (Anonym 17.02.20) og "åndsforladt" (Morten 02.03.20). Generelt virkede informanterne ikke begejstrede for, at en ny del er blevet føjet til Sydhavnen, og de gjorde det klart, at den nye del ikke passer ind i deres billede af, hvad Sydhavnen er. Det bliver derfor meget tydeligt, at Sydhavnen rummer store kontraster, og meget faste ideer om hvad der definerer bydelen, hvor fællesskab, mangfoldighed og arbejdermentalitet fremstår som det vigtigste. Sydhavnen er et sted, hvor det er okay at være fattig, og hvor penge ikke er et statussymbol, tværtimod (Anonym 17.02.20). Derfor bliver det et problem, at der opstår en ny del med dyre boliger på Sluseholmen og Tegholmen, og at denne del bliver med-kategoriseret som Sydhavnen. Der kommer et clash mellem "hvem vi er", og hvad "de prøver at få bydelen til at blive".

Én ting er, at bydelen bliver udvidet med et område, som informanterne ikke mener passer ind i billedet af det traditionelle Sydhavn. Noget andet er, at et sådant område i fremtiden skal laves på et af Sydhavnens grønne områder. Dette opfattes som en magtdemonstration fra Københavns Kommune, og sydhavnerne føler sig overset og ikke respekteret. Det bliver nærmest et spørgsmål om eksistensgrundlag for Sydhavnsånden, som risikerer at forsvinde ved sådanne tiltag, hvilket er et dilemma, der bliver taget op senere i

rapporten. Først følger en redegørelse af informanternes opfattelse af og forhold til naturen.

HVORDAN DEFINERER INFORMANTERNE *NATUR*?

Flere af informanterne gør det klart, at de synes, der er meget lidt eller ingen vild natur i Danmark længere, fordi de forstår vild natur som noget, der er fuldstændig urørt af mennesker (Pernille 02.02.20, Morten 02.03.20). Dog er alle enige om, at der er nogle områder, der læner sig mere op af vild natur end andre. I spørgsmålet om hvad natur er, bliver det meget tydeligt, at informanterne anser de "vilde" urørte områder som mere natur-agtige end trimmede bede og slåede græsplæner (Helle 04.03.20, Morten 02.03.20, Anonym 17.02.20, Heidi 12.02.20, Pernille 02.02.20). Det kan for eksempel være høj biodiversitet (Pernille 02.02.20), at der flyver en fugl forbi (Anonym 17.02.20) eller at planterne får lov at vokse frit og rodet (Helle 04.03.20) som får de grønne områder til at læne sig op af natur. Ud fra informanternes beskrivelser af hvad natur er, bliver det derfor tydeligt at se, at områder som Sydhavnstippen og Stejlepladsen indeholder flere elementer af noget, der ligner vild natur end et område såsom Valbyparken.

Udover at lægge vægt på det uberørte så er der også flere af informanterne, der lægger vægt på, at naturen rummer nogle usynlige egenskaber såsom ro (Anonym 17.02.20), uforstyrrethed (Heidi 12.02.20) og sanselighed (Susanna 10.02.20). Naturen er altså ikke bare et rum med nogle fysiske kvaliteter, men også et sted med sanselige og sociale kvaliteter. Én sammenligner ligefrem naturen med en kirke og nævner, at det er et rum, man ved, man altid kan søge hen imod, hvis man har behov for en trøstende faktor eller at levere

pligt frit uden nogle forventninger til én (Susanna 10.02.20). Dette viser, at naturen spiller en helt særlig rolle for mennesker, og at det er et rum med mange kvaliteter.

KARAKTERISTIK AF SYDHAVNENS GRØNNE OMRÅDER – HVAD SIGER INFORMANTERNE?

De mest omtalte områder i undersøgelsen var Sydhavnstippen, Valbyparken og Stejlepladsen. Områderne blev beskrevet af informanterne som følgende:

SYDHAVNSTIPPEN

Sydhavnstippen er et sted med meget brede træer, vilde planter, højt græs, fugleføjt og ren luft (Pernille 02.02.20, Heidi 12.02.20, Anonym 17.02.20). Det er også et sted, hvor du kan finde insekter, få mudder på skoene og kramme et træ (Pernille 02.02.20, Heidi 12.02.20). Stedet bliver blandet andet beskrevet som smukt, kærligt, magisk og som rart sted at være (Pernille 02.02.20, Heidi 12.02.20, Morten 02.03.20). Mange bruger området til gå- eller løbeture (Susanna 10.02.20, Heidi 12.02.20, Anonym 17.02.20, Morten 02.03.20, Heidi 04.03.20), men det er også meget almindeligt at gøre ophold for at samle blomster og sten, tale med fårene eller grille (Pernille 02.02.20, Susanna 10.02.20, Heidi 12.02.20, Anonym 17.02.20, Helle 04.03.20). Tippen kan også bruges som et rekreativt område, da der er rum til at meditere eller sidde afsides i et buskads og slippe tankerne fri (Susanna 10.02.20, Heidi 12.02.20, Anonym 17.02.20). Flere har fortalt, at netop dette har haft en helbredende effekt på stress (Heidi 12.02.20, Anonym 17.02.20). Informanter med børn fortæller også, at

området bruges til at lege og gå på opdagelse, samt at vegetationen kan bruges til at skabe historier, der sætter fantasien i frit løb (Heidi 12.02.20).

Det er netop de vilde planter og det høje græs, der er med til at skabe et rum, hvor disse aktiviteter bliver mulige. Informanterne lægger særlig vægt på, at området får lov at vokse frit og dermed stritte lidt mere (Pernille 02.02.20, Susanna 10.02.20). Det bliver også af nogle beskrevet som en vildmark eller et vildnis (Susanna 10.02.20, Heidi 12.02.20). Det giver derfor god mening, at området af flere bliver beskrevet som et sted, der giver en fornemmelse af rigtig natur (Pernille 02.02.20, Susanna 10.02.20, Anonym 17.02.20, Morten 02.03.20).

Sydhavnstippen er altså et helt særligt sted, der giver plads til mange forskellige aktiviteter, både alene og socialt. Det er et tillidsfuldt sted med højt til loftet, og hvor blikket kan få lov at vandre ud over vandet (Susanna 10.02.20, Heidi 12.02.20, Anonym 17.02.20, Helle 04.03.20).

VALBYPARKEN

Valbyparken bliver beskrevet som en stor have med trimmede græsplæner, der er anlagt af mennesker (Pernille 02.02.20, Susanna 10.02.20, Heidi 12.02.20), hvilket gør den mere parkagtig (Susanna 10.02.20). Flere fremhæver temahaverne som noget særligt for valbyparken, samt de forskellige arrangementer og events som afholdes her (Pernille 02.02.20, Susanna 10.02.20, Heidi 12.02.20, Helle 04.03.20). På baggrund af dette beskrives Valbyparken som et kulturelt sted.

Der er en klar tendens til, at informanterne foretrækker de områder af Valbyparken, hvor der er store træer og dermed mere krat. Det kan for eksempel være omkring frisbeebanen eller på passagen over mod tippen, hvor man kan finde små kringlede stier (Heidi 12.02.20, Anonym 17.02.20, Helle 04.03.20).

Valbyparken bliver af informanterne hovedsageligt brugt til gåture med hunden, løbeture eller til cykelture langs vandet til Hvidovre (Susanna 10.02.20, Heidi 12.02.20, Helle 04.03.20), men flere fortæller også, at de oplever, at mange familier bruger parken til at holde picnic og grille (Pernille 02.02.20, Susanna 10.02.20, Helle 04.03.20).

STEJLEPLADSEN

Stejlepladsen bliver ikke nævnt af helt så mange som Tippen og Valbyparken, men hos de som nævner Stejlepladsen, er det meget tydeligt, at stedet er vigtigt. Der lægges meget vægt på, det rige fugleliv stedet har (Pernille 02.02.20, Susanna 10.02.20), samt det høje græs hvor det er muligt at sidde uforstyrret eller lege gemmeleg (Susanna 10.02.20, Helle 04.03.20). Den mest hyppige aktivitet på Stejlepladsen blandt informanterne er at gå tur, fordi det er et fredeligt og uforstyrret område, der appellerer til sanserne (Pernille 02.02.20, Susanna 10.02.20, Helle 04.03.20).

Stejlepladsen er også et område med meget historie, og hvor fiskerkulturen stadig træder tydeligt frem. Det ser man blandt andet ved de gamle bundgangspæle, som stadig ligger der (Susanna 10.02.20). Disse bundgangspæle tolkes også af en af informanterne som noget dramatisk. Næsten som et symbolsk våben der skal

kæmpes med (Susanna 10.02.20). Og netop denne kamp for området og for det vildtvoksende træder frem, når samtalen falder på Stejlepladsen. Her er det tydeligt at mærke kampgejsten blandt informanterne, som er meget forargede over planerne om byggeri på området, fordi som en siger: "jeg tror bare, det er godt at have nogle krat" (Helle 04.03.20). Med andre ord er Stejlepladsen vigtig for informanterne, fordi det fortæller noget om en tid og en kultur, der var engang, samtidig med at det er et af de få stykker grønt, hvor planterne får lov at vokse frit.

SAMMENLIGNING

Det bliver klart, at Sydhavnerne opfatter områderne Sydhavnstippen og Stejlepladsen anderledes end Valbyparken. Den største forskel som informanterne beskriver er forskellen i vegetation. Mange nævner at Tippen og Stejlepladsen består af højt græs og vildtvoksende planter, mens valbyparken består af trimmet græs og små bede. Flere siger også, at de oplever tippen som mere "naturagtig" end Valbyparken, samt at Valbyparken nærmere fungerer som en stor have. Denne forskel afspejles også i de aktiviteter, som områderne bruges til. Valbyparken bliver fremhævet som et offentligt sted med events, arrangementer og familiefødselsdage, mens tippen er et mere intimt sted med rum til meditation, gåture og opdagelse.

Ud fra informanternes karakteristikker af områderne, samt deres beskrivelse af hvad natur er, kan man konkludere, at områderne Sydhavnstippen og Stejlepladsen er tættere på vild natur end Valbyparken.

ANALYSE – HVAD BETYDER NATUREN FOR SYDHAVNERNE OG FOR SYDHAVNEN?

Der er ingen tvivl om, at naturen betyder meget for borgerne i Sydhavnen. Tippen er et af de mest omtalte steder, og opfattes nærmest som en del af Sydhavnens identitet. I de nævnte interviews er der flere ting, som går igen og som er med til at blåstempe naturens menneskelige værdi.

Sydhavnens grønne områder, Sydhavnstippen, Valbyparken og Stejlepladsen, ser ud på vidt forskellige måder og bidrager derfor med noget forskelligt, som alt sammen har værdi for borgerne. Sydhavnstippen og Stejlepladsen bliver steder, hvor borgerne kan finde ro, lade op og stresse af. Derudover bruges Sydhavnstippen og Stejlepladsen også af børnefamilier, hvor den vilde bevoksning nemt spirer fantasien og sætter gang i udforskende lege. Det er hovedsageligt bevoksningen på Sydhavnstippen og Stejlepladsen, der gør disse aktiviteter mulige. Når man skal meditere eller finde ro i sjælen, er det rart, hvis man kan være i et privat rum, samtidig med at man er tæt på naturen. Informanterne udtalte, at de kan "gemme" sig i det høje græs og de vilde buske og derved trække sig tilbage fra offentligheden, på trods af de stadig befinder sig i det offentlige rum.

Dette betyder dog imidlertid ikke, at Valbyparkens mere kontrollerede bevoksning har mindre menneskelig værdi. Den har blot en anden social værdi. Her kommer man ikke for at meditere og være alene, men i stedet for at være social og indgå i et fællesskab. Det kan blandt andet ske ved de store events eller til grillaftner, som den trimmede græsplæne gør mulig. Valbyparken er et meget mere åbent

rum, i forhold til Sydhavnstippen, hvilket derfor helt naturligt fordrer forskellige aktiviteter. Valbyparken symboliserer fællesskab, mens Sydhavnstippen symboliserer ro og selvindsigt. Det betyder dog ikke, at det ene sted har større menneskelig værdi end det andet. Sydhavnstippen fungerer bedre som et privat rum, mens Valbyparken rummer det sociale, og både det private og sociale rum er helt centrale for mennesker.

NATUREN SOM ET SPEJL AF SYDHAVNEN

Der har været stor utilfredshed med planerne om at bygge på Stejlepladsen. Mange har argumenteret for, at det vil gå ud over naturen, og det rige dyreliv området har. Dog peger min undersøgelse på, at det også vil gå ud over Sydhavnen som bydel, af flere årsager. Først og fremmest så mister borgerne et af de rum, hvor de kan gå hen og finde ro i sjælen og afstresse. I afsnittet ovenfor har jeg netop beskrevet, hvorfor det er vigtigt at have nogle offentlige rum, hvor der er plads til at være alene og trække sig tilbage. Stejlepladsen er sådan et rum, da græsset er højt, og der er ikke samme aktivitet af mennesker som på Sydhavnstippen. Det kommer derfor til at gå ud over dem, som bruger naturen til at koble af og få opladet batterierne, og som synes at Sydhavnstippen er for befolket. Mange bruger Sydhavnstippen til rekreative aktiviteter, men der kommer også flere og flere mennesker, der bruger området til gå-, løbe- eller cykelture, til fisketure, til at snakke med fårene og til at lege. Der er derfor megen anden aktivitet end blot det rekreative, hvilket kan gøre det svært for nogle at finde ro. Der kan Stejlepladsen bruges som supplement, både fordi det er tæt på Sydhavnstippen, og fordi vegetationen ligner hinanden. Men da der ikke er samme aktivitetsflow af mennesker, kan det være nemmere at finde mental ro på Stejlepladsen.

Den anden grund til, at bebyggelse på Stejlepladsen er kritisabel for Sydhavnen, er, ifølge min analyse, at Sydhavnen mister en del af sin identitet. Sydhavnen bliver af informanterne beskrevet som mangfoldig, broget, diverst og ufriseret (Susanna 10.02.20, Anonym 17.02.20, Helle 04.03.20, Heidi 12.02.20). Samme beskrivelse kan man give af Sydhavnstippen og Stejlepladsen. På disse steder er der et mangfoldigt plante- og dyreliv, et broget udtryk med graffiti og fiskenet, og vigtigst af alt er områderne ufriserede i sammenligning med resten af Københavns parker. Græsset får lov til at vokse højt og frit, og man får det indtryk, at naturen får lov at passe sig selv og vokse vildt. Det passer mange i Sydhavnen godt, at man her får lov at passe sig selv lidt, og der er plads til kreativitet og til at stikke ud fra mængden. Den mentalitet bliver manifesteret og visualiseret gennem områdets natur. Det bliver derfor også en stor symbolsk handling at fjerne noget af denne særegne Sydhavns natur, fordi det får en effekt af, at man fjerner Sydhavnsånden. Med andre ord vil en nedlæggelse af Stejlepladsen betyde, at Sydhavnen og områdets borgere begynder at frygte for deres eksistensgrundlag og troen på, at der er plads til alle. Ved at bygge på Stejlepladsen river man lidt af Sydhavnens identitet i stykker.

Det er derfor bekymrende på flere parametre, at Københavns Kommune inddrager et så særligt område til fordel for byggeri. Byen har mange offentlige og gode opholdsrum, men få af dem giver plads til et privat rum i det offentlige. Det er vigtigt for borgerne at kunne tage ud på et grønt område, et offentligt rum, uden at skulle forholde sig til en masse andre mennesker. Det kan lade sig gøre på Sydhavnstippen, men i mange andre af Københavns parker og grønne

områder er det så friseret, at det kan være svært at "finde ly" for offentligheden, hvilket fører videre til diskussionen, har vi plads nok i København?

DISKUSSION – KØBENHAVNS OPHOLDSRUM ER IKKE STORE NOK, HVORFOR SÅ ØDELÆGGE DET VI HAR?

Der er ikke nok gode opholdsrum i København, hvis alle borgere vil ud. Corona-krisen har været et pragteksemplar på, at vi mennesker søger hen til de samme områder, fordi de skaber rammen for en særlig måde at hænge ud på. Fællestrækkene er, at der er sol, roligt, fravær af biler, og noget grønt at kigge på såsom træer eller vand. Det kunne for eksempel være områderne ved Nordhavnen og Islands Brygge, der begge har været underlagt opholdsforbud under Corona-situationen. Ingen gider sidde og slappe af på en stenbro, og derfor har der ikke været tæt på et opholdsforbud på Rådhuspladsen.

Sybille Buhl Karottki skriver så fint i Magasinet KBH⁴, at der er forskel på byrum, og på hvordan vi bruger byrummene. Nogle lægger op til en gå- eller løbetur, mens andre lægger op til, at man rent faktisk opholder sig der. Et rum hvor man har lyst til at opholde sig skal, ifølge Karottki, have intimitet og menneskelig skala.

⁴ D. 14/5/2020: https://www.magasinetkbh.dk/opinion/corona-byrum-islands-brygge?fbclid=IwAR2ALVET6e988GoysZvPei_rkmvYnBAjJGh6CSnOuDAoLZFgSfHP-ABVro0

Når Sydhavnerne bruger områder som Tippen, Stejlepladsen og Valbyparken, så er det fordi, det er steder, der er rare at opholde sig. Det er steder med intimitet og menneskelig skala, hvor man kan være sig selv og lukke af for omverdenen, samtidig med at man kan mødes i et socialt fællesskab. Derudover er et fællestræk for de tre steder, at de rummer noget grønt og ingen eller få biler.

Når jeg går tur i den nye del af Sydhavnen, er det tydeligt at se, at tilflytterne i dette område bruger kajen som et særligt opholdsrum, fordi der er vand, sol og ingen eller meget lidt biltrafik. Det gør stedet hyggeligt og perfekt til at ligge at slappe af eller sidde og drikke rosé med vennerne. Problemet med kajområdet i den nye del er dog, at det har en ekskluderende effekt. De "gamle" sydhavnere føler sig ikke draget af dette område af flere grunde. For det første så er området nyt og står i stærk kontrast til, hvad de mener er "sydhavnsånden"⁵. Det gør, at de slet ikke anser det som en del af Sydhavnen, og derfor ikke overvejer det som en mulighed. For det andet er mange af de traditionelle sydhavnere mere draget af det grønne fremfor det blå. Det vil sige den vilde beplantning i stedet for vandet, hvilket gør at områder som Tippen, Stejlepladsen og Valbyparken er mere tiltalende for dem. Dertil kommer det, at en stor del af kajområdet i den nye del er privatiseret og ligger helt op af beboede lejligheder. Derfor kommer stedet i høj grad til at henvende sig mere til beboerne i det nye område og ikke som et offentligt rum for hele bydelen.

⁵ Jf. den tidligere beskrivelse af Sydhavnernes beskrivelse af Sydhavnen på side 6

Der opstår dermed en dobbelt problemstilling i udviklingen af Københavns offentlige opholdsrum. Der er mange mennesker og rift om områderne. Man vælger dernæst af fjerne et af de sjældne områder med vildt voksende vegetation, så der bliver endnu mere pres på Tippen. De nye opholdsrum man etablerer i stedet, har en ekskluderende effekt, da de privatiseres.

I forslaget til lokalplanen for Stejlepladsen står der, at der i lokalplanområdet skal plantes mindst 800 træer og et karaktergivende græsområde, der skal forestille et overdrevsområde, hvilket refererer til en eng⁶. Med andre ord har man altså tænkt naturen og stejlepladsens nuværende udtryk ind i lokalplanen. Problemet opstår dog ved det faktum, at selvom beplantningen ligner den nuværende Stejleplads, vil det ikke kunne bruges på samme måde, da bevoksningen fremover vil være for tæt på bebyggelse. Brugere af området vil ikke have samme fornemmelse af at kunne finde et privat rum, fordi landskabet bliver domineret af boliger, enkelte træer og infrastruktur.

Dermed vil alle de mennesker, der bruger Stejlepladsen, blive nødt til at bevæge sig videre til Sydhavnstippen, som er det grønne område, der minder mest om Stejlepladsen bevoksningsmæssigt. Det vil lægge endnu mere pres på Sydhavnstippen, som under corona har fået mere

⁶ Jf. side 14 i lokalplanen for Stejlepladsen

meget opmærksomhed blandt resten af Københavnerne⁷. For hver gang der inddrages et grønt område i København til fordel for byggeri, bliver der lagt endnu mere pres på de resterende områder, som corona har vist os i forvejen er hårdt belastede.

KONKLUSION – HVAD SKAL MAN SÅ GØRE FREMOVER?

I takt med at nye dyre boliger rykker tættere på Sydhavnen, des mere stiger frygten for, at den særlige Sydhavnsånd forsvinder. Denne frygt vises tydeligt i kampen om Stejlepladsen, da dette område er tæt knyttet til Sydhavnens identitet, ligesom Sydhavnstippen er det.

Undersøgelsen her har vist, at bydelens grønne områder har forskellige egenskaber afhængigt af udseendet. Vild bevoksning giver plads til rekreative aktiviteter og private rum, mens trimmede græsplæner og bede inviterer til fællesskab og sammenkomster. Det er altså værd at tænke menneskelig aktivitet med ind i udviklingen af bynatur. Vil man have et rekreativt område, må man udforme naturen på én måde, og hvis man vil skabe en byhave til grillaftner, skal den se ud på en anden måde.

⁷ For eksempel gennem Politikens artikel d. 22/3/2020: "5 steder at gå tur i København uden at rende ind i en masse mennesker"

Derudover vil jeg, på baggrund af undersøgelsen, argumentere for at man i fremtiden skal tænke social identitet med ind i udformningen af offentlige pladser. I en bydel som rummer så stor mangfoldighed både på bolig- og beboerfronten, bør de fælles arealer ligeledes afspejle dette. For hvis man har en bydel, hvor borgerne ikke kan identificere sig med områderne, skubber man langsomt folk væk, og ender med en monoton beboersammensætning.

REFERENCER

Teknik- og Miljøforvaltningen, 2015: *Kvarterplan for Områdefornyelse Sydhavnen*
https://kk.sites.itera.dk/apps/kk_pub2/index.asp?mode=detalje&id=1350

Danmarks Naturfredningsforening, 19/3/2019: *Folketinget har tvangsophævet fredningen af tre naturgrunde* <https://www.dn.dk/nyheder/folketinget-har-tvangsophævet-fredningen-af-tre-naturgrunde/>

Karottki, S. B., 14/5/2020: *Coronaen viser os vejen til bedre byrum* på Magasinet KBH https://www.magasinetkbh.dk/opinion/corona-byrum-islands-brygge?fbclid=IwAR2ALVET6e988GoysZvPei_rkmvYnBAjJGh6CSnOuDAoLZFgSfHP-ABVro0

Vejbæk, S. Ø., 22/3/2020: *Ibyen guider: 5 steder at gå tur i København uden at rende ind i en masse mennesker* på Politiken.dk
<https://politiken.dk/ibyen/guider/art7719211/5-steder-at-gå-tur-i-København-uden-at-rende-ind-i-en-masse-mennesker>

Borgerrepræsentationen, Københavns Kommune, 20/8/2020: *Stejlepladsen Forslag til Lokalplan, Kommuneplantillæg og Miljørapport*
https://dokument.plandata.dk/20_9725729_1598360139840.pdf

Gruppesamtale på Karensminde, d. 30/01/2020

Interview m. Pernille på Rallys d. 02/02/2020

Interview m. Susanna på Rallys d. 10/02/2020

Interview m. Heidi på Rallys d. 12/02/2020

Interview m. Anonym på Rallys d. 17/02/2020

Sparingsmøde m. Oleg d. 18/02/2020

Gående interview m. Line ved Solbakken d. 25/02/2020

Interview m. Morten på Rallys d. 02/03/2020

Interview m. Helle på Rallys d. 04/03/2020